

Posudek bakalářské práce

Jan Rybář: Kvalita života dětí nezaměstnaných rodičů, Praha, FHS UK, 2008, 59 str.

Předložená bakalářská práce J. Rybáře se zabývá závažnou a společensky potřebnou tematikou. Nezaměstnanost je dnes velký sociální problém a její dopad na kvalitu života dětí je nesporný. Je to výchovná otázka obtížně řešitelná v našich poměrech prakticky nesledovaná. Již tato skutečnost naznačuje, že autor zvolil téma aktuální a nesporně užitečné.

Osnova práce je věcně přiměřená a vhodně volená. Studie má dvě části – Teoretickou s podkapitolami Kvalita života, Nezaměstnanost, Rodina (celkem 32 str.) a Praktickou, která obsahuje vlastní šetření autora (21 str.) a několik stránek příloh. Text je psán přehledně a srozumitelně

Předložená práce má však řadu sporných bodů:

Po stránce literární se opírá převážně o české prameny, i když ve světovém písemnictví existuje o ní velké množství publikací. Autor některé cituje z druhé ruky podle českých pramenů, což může vést k mnoha nepřesnostem (spec. studie Veenhovenové, které jsou často citovány a užívány v řadě evropských zemí). Výrazně postrádám dnes již klasickou studii Eldera Děti velké deprese, ve které autor sledoval dlouhodobě dopad nezaměstnanosti v USA ve 30. letech na dvě velké kohorty dětí různého věku a prokázal mnohé negativní důsledky i v jejich dalších životních etapách.

Kvalita života a její rozbor se poněkud jednostranně opírá o studii Mareše a spol., které však po stránce věcné i metodologické interpretuje velmi zjednodušeně (v rozporu s Křivohlavým, který zdůrazňuje potřebu naplnění smysluplnosti života). Kromě toho kvalita života není pojem statický, v čase se mnohdy proměňuje a jednorázové vyšetření (většinou dotazníky) nebývá – a to hlavně v dětské populaci - příliš validní

Z českých autorů se cituje Buchtová, která zkoumala nezaměstnanost hned na začátku 90. let, kdy se jednalo o problematiku u nás zcela novou. Od té doby se mnoho změnilo a mnohé závěry zastaraly

V teoretické části hlavně postrádám vlastní autorův komentář. Text se omezuje pouze na pozitivistickou reprodukci názorů či podnětů různých autorů a postrádám nezbytnou kritičnost. Platí to i v úvahách o rodině, která je chápána poněkud tradičně. Ve skutečnosti se téměř 50% rodin rozvádí a existuje mnoho dalších forem – rodiny neúplné, různě doplněné, náhradní, nesezdané atd. Vzniká při tom řada výchovných i sociálních problémů.

V empirické části je problematický malý soubor, který byl sledován. U dětí postrádám bližší rozbor o jejich vzdělání (školní prospěch, typ školy aj.) a bližší úvahu o jejich pořadí mezi sourozenci. Vlastní metodika je celkem přiměřená – zahrnuje jak rozhovor s rodiči, tak i s dětmi, ale centrální otázka stylu výchovy (případně důsledky nezaměstnanosti na výchovu) není řešena. Malý počet rodin však znemožňuje bližší rozbor, který by byl jistě velmi užitečný. V podstatě se jedná spíše o jakousi orientační sondu a nikoliv o samostatný výzkum.

Závěr: Autor sice zvolil závažné téma, zmapoval české písemnictví, ale neprokával nadhled nad literaturou. Vlastní šetření není přesvědčivé a potřebovalo by mnohem větší promyšlení i rozsah. Předloženou práci je možno připustit k obhajobě a pokud autor prokáže jisté porozumění k naznačeným výhradám, je možno uvažovat o jejím schválení, ale s minimálním počtem bodů.